

Verslag studiedag Brede School 16 oktober 2009 sessie 4: beleidsaanbevelingen Brede School

Panelleden:

- Karolien Lecoutre, Coördinator brugfigurenproject en Brede Schoolwerking Pedagogische Begeleidingsdienst Gent
- Joke Anthonissen, Vlaamse Jeugdraad
- Marleen de Vry, stafmedewerker VVSG
- Eric Verrept, leidend ambtenaar Vlaamse Gemeenschapscommissie
- Tijn Bossuyt, zakelijk en artistiek leider van de Veerman en betrokken bij proefproject Vlaggen en Wimpels Plus
- Marjan Engels, Steunpunt GOK team Brede School

Moderator: Mark Morren

Doel: Steunpunt GOK formuleerde op basis van de ervaringen uit de proefprojecten en andere bredeschoolwerkingen beleidsaanbevelingen Brede School. In een panelgesprek met medewerkers uit de praktijk en beleid wordt gedebatteerd over hoe de keuzes die in deze beleidsaanbevelingen naar voor worden geschoven best uitgewerkt worden en waar de voornaamste uitdagingen liggen.

Welke uitspraak of voorbeeld i.v.m. de 'Brede School' is jullie vanuit jullie werkervaring bijgebleven en is relevant voor het bredeschoolbeleid?

Karolien Lecoutre:

Een regierol krijg je niet, die moet je verdienen. Belangrijk voor 'Brede School': door gericht te investeren kan je heel wat besparen.

Marjan Engels:

De uitspraak van een coördinator 'Brede School': 'Door gericht aan één zeel te trekken bereiken we meer omdat we anders elk een beetje aan de andere kant trekken.'

Eric Verrept:

Het is van belang van bij het begin goed de noden en behoeften van de buurt in kaart te brengen om daar op in te spelen.

Joke Anthonissen:

De participatie en de betrokkenheid van kinderen en jongeren zelf zijn belangrijk en hoe hard ze het waarderen om betrokken te worden en te ervaren dat er naar geluisterd wordt..

Tijn Bossuyt:

Regie en coördinatie horen thuis in de school en alleen daar. 15 Jaar ervaring leert dat het moeilijker werkbaar wordt naarmate meerdere en andere beleidsbeleidsstructuren betrokken worden.

Brede School in Vlaanderen en Brussel

Marleen de Vry:

VVSG organiseerde een bevraging rond het flankerend onderwijs en 'Brede School'. 151 lokale besturen namen deel aan de bevraging. Daaruit blijkt dat meer dan de helft van de lokale besturen:

- actief is op het vlak van een brede vorming en cultuureducatie;
- werkt aan projecten rond sport en cultuur.

14 gemeenten geven aan dat er in de gemeente een wijk is met een Brede School. De coördinatie van de 'Brede School' ligt veelal binnen de scholen zelf. De gemeenten nemen initiatieven als inrichtende macht van een school en vanuit een centrale regierol. In geval van het laatste wordt er netoverschrijdend gewerkt. Welke gemeentelijke diensten werken nu al samen met de scholen: de dienst sport scoort het allerhoogst (97%), gevolgd door de diensten cultuur (92%) en jeugd (92%). De lokale politie werkt veelal samen met basisscholen (>90%). Ook vanuit de kinderopvang, milieu en mobiliteit wordt er samengewerkt. Algemene vaststelling is dat ieder werkt vanuit zijn eigen beleidsdomein en dat er geen sprake is van een geïntegreerd beleid.

Mark Morren vat samen:

50% een beetje breed, 30% een beetje meer breed en 10% echt breed. Momenteel ontbreken de krijtlijnen waardoor 'Brede School' een moeilijk af te bakenen concept is.

In het merendeel van de projecten nemen de scholen het initiatief en voeren zij de regie. Gericht initiatief loont en samen is duidelijk beter dan apart. Sommige mensen doen de deuren dicht omdat teveel mensen in de pot kijken. 'Participatie van de jongeren' en 'kijken naar de buurt' zijn belangrijke aandachtspunten.

Het referentiekader van SGOK als mogelijk richtinggevend kader voor wat een 'Brede School' zou kunnen zijn.

Aanwezigheid van een duidelijk referentiekader is belangrijk om kansen te zien en om verschillende initiatieven daarbinnen een plaats te geven. Dit geldt in het bijzonder voor nieuwe projecten. Het referentiekader omschrijft Brede School als volgt:

Het doel van een Brede School is alle kinderen en jongeren maximale ontwikkelingskansen bieden. Dit gebeurt door in samenwerking met verschillende sectoren te werken aan een brede leer- en leefomgeving. Een kwalitatieve werking heeft oog voor diversiteit, verbindingen en participatie. Geen enkele Brede School is dezelfde, de concrete werking hangt af van de lokale context.

Aan de panelleden wordt gevraagd of deze afbakening volstaat, dan wel of er een striktere afbakening noodzakelijk is.

Marjan Engels:

Het SGOK pleit voor een algemene afbakening, anders wordt het te beperkend. We vinden voorlopig geen verdere criteria die niet beperkend werken.

Joke Anthonissen:

De Vlaamse jeugdraad onderschrijft dit concept op voorwaarde dat kinderen en jongeren (jeugdorganisaties) er ook effectief een plaats in krijgen. Zij stelt vast dat jeugdorganisaties geen evenwaardige stem hebben in de 'Brede School'. Een en ander heeft te maken met:

- het tijdstip van vergaderen;
- de manier waarop jeugdorganisaties worden uitgenodigd;
- de win-win voor elke partner.

Karolien Lecoutre:

Het kader geeft niet aan waar goed onderwijs, goed jeugdbeleid, goed sportbeleid, goed cultuurbeleid stopt en waar 'Brede School' begint. Zij vraagt zich af waar de grens ligt tussen bijvoorbeeld jeugd- of cultuurbeleid en de 'Brede School'. Er is ook de link met de lokale situatie, bijvoorbeeld In Gent wordt er, anders dan in Antwerpen, vooral gewerkt met wijkprojecten.

Waar het om gaat is het in kaart brengen van eenieders kerntaken en van de meerwaarde die je realiseert door samen te werken. Eerst kennis maken met mekaars werking (zoeken naar verbindingen) om van daaruit doelen vast te leggen waarbij ieder zijn eigenheid kan behouden.

De vraag is: 'Wat zijn zinvolle criteria/ indicatoren om aan te tonen dat de samenwerking een bijdrage levert aan de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren?'

Tijl Bossuyt:

Hij vindt het goed dat het concept zo vaag is en ruimte laat voor eigen invulling. Het gaat om mensen die in een 'Brede School' een oplossing zien voor allerlei problemen. Een strak kader gericht naar de formele aspecten werkt verstikkend. Mensen moeten dynamisch kunnen blijven denken. Ook wie er in komt en wie er uit gaat moet een dynamisch gegeven zijn.

Wat ontbreekt is tijd en middelen om er voldoende aandacht aan te geven.

Nog belangrijker is een ondersteunend kader, zoals wordt aangeboden het SGOK. Niet afschaffen dus, wel verdubbelen!

Marleen de Vry:

Stelt dat 'Brede School' een pedagogisch concept is waar je geen rem op kan zetten. Het pedagogisch concept moet wel passen in de lokale context.

Schepenen en beleidsdiensten zijn betrokken op gelijke kansenbeleid. Cruciaal daarbij is de vraag 'Wat kan je doen om mensen te betrekken die er nu niet inkomen?'. Daar zijn zeer veel sectoren bij betrokken en het begint van bij het begin. Het betekent ook opvoedingsondersteuning, kinderopvang,...

Zij vreest dat 'Brede School' vatten in een definitie en daaraan subsidies koppelen niet zal lukken, 'Brede School' is meer dan een school die samenwerkt met een externe partner. Wanneer een gemeente hoort dat 'Brede School' staat voor subsidies dan gaan ze allemaal met een 'Brede School' starten.

Belangrijk is dat gemeenten een mandaat krijgen om een problematiek aan te pakken. Zij verwijst naar het decreet rond het flankerend onderwijsbeleid, dat het voor gemeenten mogelijk maakt om netoverschrijdend te werken en een centje toe te steken waar nodig.

Eric Verrept:

De Vlaamse Gemeenschapscommissie hecht heel veel aandacht aan stedelijke netwerken over de beleidsgrenzen heen. De transversale toets zit ingebakken in de structurele component van de samenwerking in Brussel.

Als regisseur kijk je wie er binnen een bepaalde wijk het best geplaatst is om een samenwerking aan te sturen. De Vlaamse Gemeenschapscommissie gebruikt hiervoor volgende criteria:

- Taal: Nederlands is niet alleen schooltaal, ook knuffeltaal.
- Ouderparticipatie
- Emancipatorisch proces, nl. inzetten op gelijke kansen geven.

De criteria moeten verder verfijnd en geconcretiseerd worden. Ze laten een overheid toe een sturende rol aan te nemen.

In welke mate is het interdepartementaal samenwerken cruciaal voor het creëren van maximale ontwikkelingskansen?

Marjan Engels:

Een 'Brede School' moet een gemeenschappelijk doel dienen, de ontwikkeling van kinderen en jongeren, een doelstelling die gedeeld wordt door de verschillende sectoren. Daarom is het belangrijk dat de 'Brede School' vanuit verschillende sectoren aangestuurd wordt.

Joke Anthonissen:

Is ervan overtuigd dat jeugdorganisaties zich kunnen vinden in de doelstelling van de 'Brede School' als het breed samenwerkingsverband en de brede ontwikkelingskansen er deel van uitmaken.

Marleen de Vry:

Wil intersectoraal samenwerken binnen gemeenten bevorderen en pleit ervoor de regie van de lokale 'Brede School' een plaats te geven binnen het Flankerend onderwijsbeleid. Zij motiveert dit als volgt:

- *Gemeenten krijgen leuke (bv. bevorderen van cultuurbewustzijn bij jongeren) en minder leuke vragen (bv. iets doen aan spijbelen, leerplichtcontrole, ...) vanuit verschillende hoeken. Je kan niet verwachten dat gemeenten op elk van deze terreinen aparte initiatieven neemt, het leggen van dwarsverbindingen en zicht houden op het geheel zijn een belangrijk gegeven.*
- *Ook worden zaken vaak anders benoemd, daar waar men in de feiten hetzelfde bedoeld. Waar men het binnen onderwijs heeft over gelijke kansenbeleid, spreekt men binnen jeugd en cultuur over participatiebeleid.*
- *De zorg voor kinderen stopt niet bij de schoolpoort, alleen door intersectoraal samen te werken kan geeft men het kind de kans te groeien. Gemeenten zijn hier al goed mee bezig en staan verder dan het Vlaamse niveau.*

Karolien Lecoutre:

In Gent worden bredeschoolprojecten gesubsidieerd vanuit het Stedenfonds en niet vanuit het Flankerend onderwijsbeleid. De Pedagogische begeleidingsdienst van de stad werkt met klankbordgroepen, georganiseerd per wijk. Verschillende betrokkenen uit de wijk reflecteren er over de vraag of men goed bezig is. Het overleg wordt m.a.w. aangestuurd vanuit de stad.

Tijl Bossuyt:

Intersectoraal samenwerken is belangrijk, houdt wel het risico in dat je teveel mensen betreft wat dan weer veel tijd vraagt eer iedereen mekaar gevonden heeft. In dat opzicht is het vaak moeilijk werken met klankbordgroepen. Binnen de verschillende middenstromen is het belangrijk te kijken hoe middelen in een lokaal samenwerkingsverband kunnen ingezet worden om de lokale doelstelling te bereiken.

Regiefunctie steden en gemeenten

Regie is de zaken op een hoger plan brengen. Kan dit dan bij de gemeentebesturen, ook al hebben deze geen dienst onderwijs?

De werking rond onderwijs wordt in veel gemeenten meegenomen in de sectorale beleidsplannen. Flankerend onderwijsbeleid zit nu vooral bij Welzijn en Opbouwwerk. Waarom de verplichting bij onderwijs leggen? Budgetten komen van verschillende diensten, op deze manier zijn de verschillende diensten

Brede School in Vlaanderen en Brussel

betrokken bij onderwijs. Dat moet zo behouden blijven om te voorkomen dat middelen al te veel versnipperd worden.

Er is een verschil tussen lokale regie en coördinatie. Ook in een gemeente waar men geen onderwijsdienst heeft, heeft men misschien een school die geïnteresseerd is in 'Brede School'. Waar de coördinator vandaan komt maakt dan ook niets uit.

Joke Anthonissen:

Is er geen voorstander van een coördinerende rol bij steden en gemeenten. Door veel te investeren in het samenwerkingsverband gaat de doelstelling immers vaak verloren. Wanneer er meerdere 'Brede scholen' zijn in een stad of gemeente dan is een lokale regie wel belangrijk. Alles moet vertrekken vanuit de lokale context.

Eric Verrept:

De Vlaamse Gemeenschapscommissie is tegelijk initiatiefnemer en aanstuurder. Voordeel voor de bredeschoolwerking is:

- *Bij het afsluiten van een convenant wordt er ook een infrastructuurtoets gemaakt;*
- *Schaalvergroting.*

Tijl Bossuyt:

Tijl ziet daar geen voordeel in, men moet kunnen samen spelen en zich bewust zijn van de problematiek die zich ter plaatse afspeelt. Het gaat om een samenspel en zoeken naar een evenwicht. De vraag die zich stelt: 'Wie heeft er tijd voor? Wie kan dit opnemen?'. Het samenspel organiseren vraagt tijd en betekent heel wat bijkomend werk, dat werk moet ook gehonoreerd worden anders krijg je de betrokkenen niet over de streep.

Verdient 'Brede School' het om verder gezet te worden? Zo ja, wat is HÉT belangrijkste advies dat de panelleden willen meegeven aan de beleidsverantwoordelijken?

Tijl Bossuyt: *'Brede School' is een succes en is niet meer te stoppen. Het vele verscholen werk moet gehonoreerd worden.*

Marleen de Vry: *Dringt ook aan op het honoreren van de coördinatie.*

Joke Anthonissen: *'Brede School' moet verder gezet worden omdat het vertrekt vanuit een positieve ingesteldheid, nl. participatie van kinderen en jongeren.*

Karolien Lecoutre: *Binnen de stad Gent zoekt men naar oplossingen om de werking van de 'Brede School' verder te zetten na het stopzetten van de proefprojecten en hoopt dat de Vlaamse overheid hetzelfde zal doen.*

Eric Verrept: *Breed samenwerken vanuit ontwikkelingskansen en een emancipatorisch proces is een cruciaal gegeven. We mogen dit niet laten ondersneeuwen door formele bepalingen.*

Marjan Engels: *'Brede School' verder zetten loont de moeite omdat het voor kinderen en jongeren zoveel rijker is. Daarbij is het belangrijk dat men voldoende tijd investeert in de samenwerking.*

